

Procedury habilitacyjne Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna

Tomasz Komornicki
Rada Doskonałości Naukowej

Webinarium

10.03.2020

Godz. 10.00

Unia Uczelni na Rzecz Rozwoju
Kierunków Studiów w Zakresie
Gospodarowania Przestrzenią

Agenda

- Podstawy prawne
- Praktyka na podstawie 2,5 roku pracy RDN
- Liczba i charakter spraw w dyscyplinie
- Problemy operacyjne i systemowe
- „Wskazówki” dla:
 - rad Instytutów,
 - kandydatów,
 - recenzentów

Wstęp / zastrzeżenia

- Doświadczenia tylko Zespołu Nauk Społecznych
- W Zespole dyscyplinę reprezentują : Tomasz Kaczmarek, Tomasz Komornicki, Paweł Swianiewicz
- Wykorzystano slajdy z III posiedzenia plenarnego RDN z dnia 15 listopada 2021 r. oraz z posiedzeń Zespołu
- Większość dotychczasowych spotkań Zespołu odbyła się on-line
- Liczba spraw powoduje konieczność starań o zachowanie poufności danych

Ogólne podstawy prawne

- Postępowania o awans naukowy są ogólnymi postępowaniami administracyjnymi szczególnego rodzaju. Oznacza to, że mają do nich odpowiednie zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. **Kodeks postępowania administracyjnego**;
- Osoba ubiegająca się o awans naukowy, jako strona postępowania, ma **prawo do wglądu w dokumenty** w sprawie na każdym jego etapie, na zasadach określonych w art. 73 Kpa. Odmowa wglądu w akta sprawy winna nastąpić w drodze postanowienia jednostki organizacyjnej przeprowadzającej postępowanie, wydanego w formie uchwały.
- **Art. 218. Uprawnienie** do nadawania stopnia doktora habilitowanego posiada uczelnia, instytut PAN, instytut badawczy albo instytut międzynarodowy, w dyscyplinie, w której posiada kategorię naukową A+, A albo B+, zwane dalej „podmiotem habilitującym”.

Wniosek habilitacyjny

- Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego wszczyna się na wniosek składany do podmiotu habilitującego za pośrednictwem RDN (**art. 220**)
- Wniosek obejmuje:
 - 1) Opis kariery zawodowej;
 - 2) Wykaz osiągnięć (o których mowa w **art. 219** ust. 1 pkt.2);
 - 3) Wskazanie podmiotu habilitującego do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego;

Recenzje i praca Zespołu

- Sporządzanie recenzji w postępowaniach:
 - Recenzje powinny być: kompletne, rzetelne, dokładne i obiektywne;
 - Powinny spełniać formalne wymogi recenzji;
 - Recenzja powinna zawierać **jednoznaczną klauzulę**: pozytywną lub negatywną wraz z odpowiednim uzasadnieniem
- Wniosek Zespołu po rozstrzygnięciu danej sprawy, kierowany do Prezydium RDN, powinien zawierać wynik głosowania wraz z **należyтым uzasadnieniem**, zawierającym argumenty „za” lub „przeciw”, które miały wpływ na takie właśnie rozstrzygnięcie danej sprawy przez Zespół (**to niezwykle ważny element procedury postępowania**).

Podejmowanie funkcji

- **Art. 183.** Nauczyciel akademicki oraz pracownik naukowy **nie może bez uzasadnionej przyczyny** uchylić się od pełnienia funkcji promotora, promotora pomocniczego, recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora, a także funkcji recenzenta, o którym mowa w art. 238 ust. 2.
- Recenzentem może być osoba niespełniająca warunków określonych w ust. 4 i 5, która **jest pracownikiem zagranicznej uczelni** lub instytucji naukowej, jeżeli RDN lub podmiot habilitujący uzna, że osoba ta posiada znaczący dorobek w zakresie zagadnień związanych z osiągnięciami osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.
- Recenzentem nie może zostać osoba, która w okresie ostatnich 5 lat **dwukrotnie nie dochowała terminu**, o którym mowa w ust. 8.

Procedura (1)

- RDN dokonuje **oceny formalnej** wniosku oraz przekazuje go podmiotowi habilitującemu w terminie **4 tygodni** od dnia jego otrzymania;
- Podmiot habilitujący **może nie wyrazić zgody** na przeprowadzenie postępowania i zwrócić wniosek do RDN;
- Wówczas **RDN niezwłocznie wyznacza inny** podmiot habilitujący i przekazuje wniosek
- W terminie 12 tygodni od dnia otrzymania wniosku RDN wyznacza **4 członków komisji habilitacyjnej (w drodze losowania), w tym przewodniczącego i 3 recenzentów**, spośród osób posiadających stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora oraz posiadających aktualny dorobek naukowy lub artystyczny i uznaną renomę, w tym międzynarodową, niebędących pracownikiem podmiotu habilitującego oraz podmiotu, w którym pracuje habilitant
- Podmiot habilitujący w terminie **6 tygodni** od dnia otrzymania informacji o członkach komisji habilitacyjnej wyznaczonych przez RDN, powołuje **komisję habilitacyjną**, która składa się z: 4 członków wyznaczonych przez RDN, 2 członków zatrudnionych w podmiocie habilitującym i z 1 recenzenta niebędącego pracownikiem podmiotu habilitującego;
- Komisja habilitacyjna może przeprowadzić kolokwium habilitacyjne (**kolokwium obowiązkowe** jest w odniesieniu do nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych);

Procedura (2)

- Uchwałę zawierającą opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego komisja podejmuje w głosowaniu jawnym (na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia uchwałę podejmuje się w głosowaniu tajnym). **Opinia nie może być pozytywna, jeśli co najmniej dwie recenzje są negatywne;**
- Komisja habilitacyjna w terminie **6 tygodni** od dnia otrzymania recenzji (**sporządzanych w terminie 8 tygodni**) przekazuje podmiotowi habilitującemu uchwałę wraz z uzasadnieniem i dokumentacją postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego;
- Na podstawie uchwały komisji, podmiot habilitujący, w terminie miesiąca od dnia jej otrzymania, nadaje stopień doktora habilitowanego lub odmawia jego nadania. **Podmiot habilitujący odmawia nadania stopnia w przypadku, gdy opinia komisji jest negatywna;**
- Przy pełnym wykorzystaniu wszystkich terminów ustawowych procedura trwa ok. **36 tygodni.**

Wymagania habilitacyjne

- **Art. 219. 1.** Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: posiada stopień doktora; posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące **znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny**, w tym co najmniej:
 - a) **1 monografię naukową** wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w **wykazie** sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, **lub**
 - b) **1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych** opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w **wykazie** sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, **lub**
 - c) **1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe**, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne; wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.
- Osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, **może stanowić część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.**

Odwołania i ponowne ubieganie

- **Art. 224.**

- 1. Od decyzji o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego przysługuje **odwołanie do RDN**. Przepisy art. 193 ust. 2–4 stosuje się odpowiednio.
- 2. W przypadku utrzymania w mocy decyzji, osoba ubiegająca się o stopień doktora habilitowanego może wystąpić z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego nadania **po upływie co najmniej 2 lat**. Okres ten może zostać skrócony do 12 miesięcy w przypadku znacznego zwiększenia dorobku naukowego lub artystycznego.

Osoby z zagranicy

- **Art. 226.** Osoba, która uzyskała stopień doktora w Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą, może nabyć **uprawnienia równoważne uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego w danej dyscyplinie**, jeżeli podczas pracy w innym państwie przez co najmniej **5 lat** kierowała samodzielnie zespołami badawczymi, posiada znaczące osiągnięcia naukowe oraz jest zatrudniona w podmiocie habilitującym posiadającym uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w tej dyscyplinie na stanowisku profesora uczelni albo profesora instytutu w instytucie PAN lub instytucie badawczym, albo profesora w instytucie międzynarodowym.

Z praktyki pracy RDN

- O szczegółowych procedurach decydują uchwały podejmowane na uczelniach i w instytutach. Różnią się znacznie, m.in. odnośnie kształtu kolokwium
- Kolokwium habilitacyjne musi się odbyć, nawet jeżeli sprawa jest przegrana (dwie negatywne recenzje)
- Losowanie recenzentów jest utrudnieniem w pracach interdyscyplinarnych
- Recenzje nie zawsze są jednoznaczne (wybitne osiągnięcia, znaczący wkład, znaczny rozwój dyscypliny itd.)
- Członkowie RDN nie są recenzentami (mogą być tylko w wyjątkowych wypadkach, ale jeszcze nie miało to miejsca)
- Członkowie „Trójki” dyscypliny są najczęściej przewodniczącymi zespołów habilitacyjnych (wyjątki zdarzają się w przypadku problemów kompetencyjnych i/lub konfliktu interesów)
- Wybór kandydatów na recenzentów, **maksymalnie dwóch z jednej jednostki**, maszyna losująca nie zawsze daje wynik jakiego oczekiwalibyśmy

Baza recenzentów

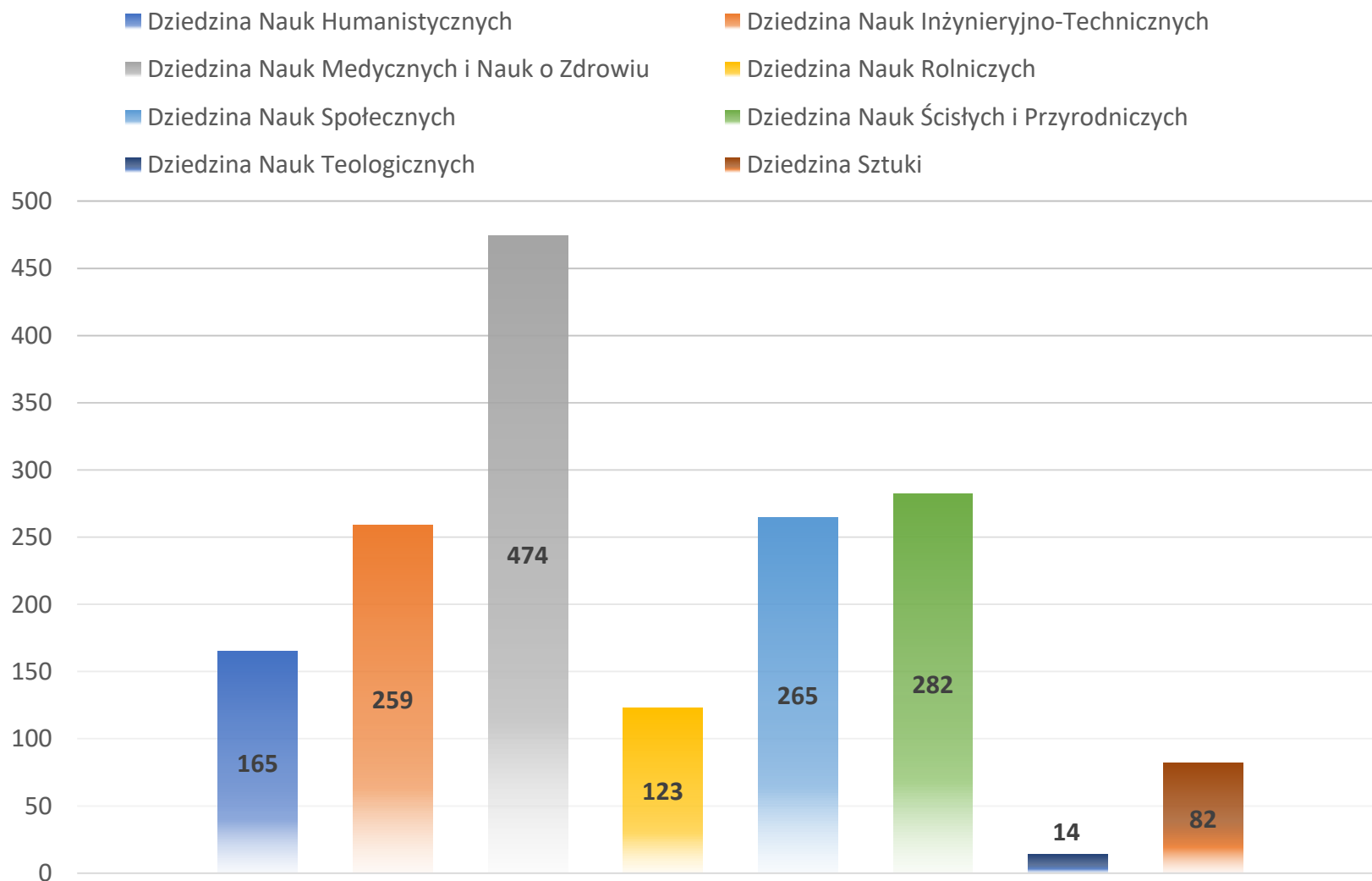
- Dysponujemy bazą potencjalnych recenzentów
- Ok. 180 osób ze stopniem dr hab. w naszej dyscyplinie
- Z tego ok. 60 osób z tytułem profesora
- Wykaz obejmuje tylko niektórych emerytów (warunek zatrudnienia), pomija także osoby dwu-dyscyplinowe
- W praktyce proponujemy także osoby z innych dyscyplin (szczególnie z ekonomii, nauk o zarządzaniu)
- Sporadycznie także recenzenci z GSEiGP są recenzentami w innych dyscyplinach

Dotychczasowe sprawy habilitacyjne (podjęte wg stanu na 8.03.2022)

- Wyznaczenie przewodniczącego oraz recenzentów – 8
- Wnioski oczekujące – minimum 2
- Odwołania związane z habilitacjami (po Centralnej Komisji) – 2
- Liczba spraw była bardzo mała na początku kadencji, a teraz wyraźnie rośnie. W przypadku innych dyscyplin było czasem odwrotnie.

Dane statystyczne dotyczące zadań Rady Doskonałości Naukowej
w okresie 1 października 2019 r. – 31 października 2021 r.

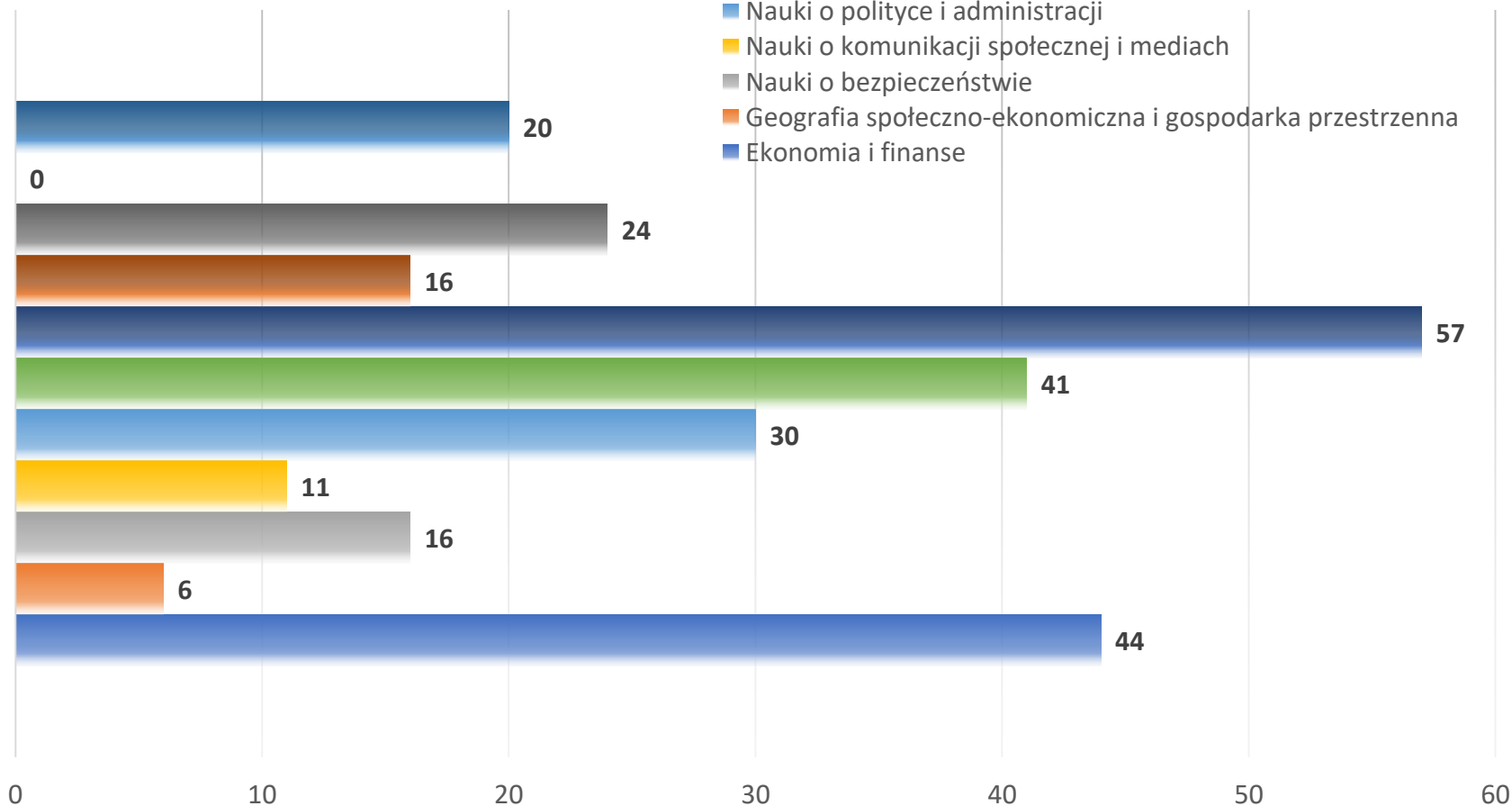
Wnioski w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego – liczba wszczętych postępowań

Dane statystyczne dotyczące zadań Rady Doskonałości Naukowej
w okresie 1 października 2019 r. – 31 października 2021 r.

Wnioski w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego – liczba wszczętych postępowań w dziedzinie nauk społecznych

- Psychologia
- Prawo kanoniczne
- Pedagogika
- Nauki socjologiczne
- Nauki prawne
- Nauki o zarządzaniu i jakości
- Nauki o polityce i administracji
- Nauki o komunikacji społecznej i mediach
- Nauki o bezpieczeństwie
- Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna
- Ekonomia i finanse

Problemy operacyjne

- Główne zadania „Trójki”: wybór kandydatów na recenzentów (habilitacje, profesury) i przewodniczących zespołu (habilitacje) oraz odwołania (nadal także po CK)
- Obciążenie jak dotąd mniejsze niż niektórych innych dyscyplin
- Opóźnienia mimo małej liczby naszych spraw (wspólna kolejka)
- Rosnąca precyzja prawna. W Zespole Nauk Społecznych mamy Nauki Prawne!
- Podwójne uchwały Komisji, a odwołania, względnie przenoszenie do innych ośrodków
- Problemy z wykluczaniem z uwagi na konflikt interesów (w skrajnym przypadku, wszyscy trzej mamy konflikt)
- Recenzenci którzy nie zanotowali faktu zmiany ustawy
- Mało precyzyjne recenzje, bez jednoznacznej konkluzji

Problemy systemowe

- Stosunkowo mała liczba spraw
- Głosy o nierównym obciążeniu pracą poszczególnych „Trójek” - obrona dyscypliny, na wypadek nowelizacji podziału
- Wnioski do nowelizacji Ustawy 2.0, m.in. ochrona recenzentów, doprecyzowania prawne
- Odwołania pisane przez kancelarie prawne
- Braki na etapie formalnego przyjmowania recenzji, uprawnienia kierowników jednostek zawierających umowy!
- Problemy z pracami wieloautorskimi, brak ustawowego umocowania tzw. „pierwszego autora”

Wskazówki dla podmiotów habilitujących

- Egzekwowanie prawidłowości recenzji
- Prawidłowość uchwał odnośnie nadania i nie-nadania
- Właściwe uzasadnienie z argumentami jakie stały za podjęciem pozytywnej, lub zwłaszcza negatywnej decyzji
- Świadomość prawa wglądu w dokumenty
- Odwołania często dotyczą także niedochowania terminów ustawowych
- Mobilizacja kandydatów posiadających odpowiedni dorobek do składania wniosków przed końcem obecnej kadencji RDN

Wskazówki dla kandydatów

- Precyzja opisu własnego osiągnięcia naukowego, jasne wskazanie wkładu w rozwój dyscypliny
- Jednolita narracja autoreferatu pokazująca ciągłość pracy kandydata
- Można zgłosić dwa osiągnięcia (pytanie z ostatniego posiedzenia)
- Co jest osiągnięciem naukowym – wkład do nauki czy bibliometria? Raczej wkład, ale niska bibliometria może być warunkiem brzegowym
- Punkty – raczej IF, h-index, w określonych przypadkach nie tylko WoS i SCOPUS, ale także google scholar, raczej nie punkty ministerialne...
- Unikanie niejednoznacznych wyliczeń (np. czym są publikacje w języku obcym, albo publikacje międzynarodowe?)
- Co oznacza współpraca z innymi jednostkami w tym międzynarodowa? Kluczowe są efekty publikacyjne tej współpracy.
- Przywołanie współautorów (umiem współpracować, co wyraża się w fakcie, że mam publikacje współautorskie z X osobami...)
- Jeśli to możliwe prezentowanie nie tylko prac współautorskich. Nie jest to wymóg formalny, ale w przypadku wątpliwości merytorycznych, może to działać na niekorzyść
- Brak emocji i inwektyw w ewentualnych odwołaniach. Raczej szkodzą niż pomagają! Rada jest na ogół życzliwa do argumentów merytorycznych, ale nie jest dla personalnych

Wskazówki dla recenzentów

- Precyzja wniosku końcowego
- Precyzja opisu znacznego wkładu w rozwój dyscypliny
- Zgodność z nową ustawą!!!

- Wskazówka dla recenzentów i kandydatów. Popularne ostatnio prace wieloautorskie (walka o punkty) skutecznie eliminują wiele osób z listy potencjalnych recenzentów.

- Wskazówka dla Unii Uczelni (?) – dopracowana lista samodzielnych reprezentantów naszej dyscypliny, z uwzględnieniem osób obecnie brakujących oraz z podaniem dokładniejszej tematyki badawczej

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ,